

Inventaire Archéologique – Fiche nr. 45

Op 2 september 1897 stelde Hermann Van Duyse, Conservator van het Oudheidkundig Museum, in de Franse taal, de volgende fiche op onder de rubriek 'Schilderingen – Oudheidkundig Museum N° 775 – XVe eeuw'.

KRIJGSBANIER VAN DE XVe EEUW

Deze Gentse krijgsbanier in de vorm van een lansvaantje (pongioen), gespleten aan het uiteinde, meet 2 m. 65 op 1 m.

De versiering, in olieverf uitgevoerd op zwart geveerd doek, stelt de heraldische leeuw en de Maagd van Gent voor; ze is identisch op beide zijden. De zijde die heden vastgehecht is op een paneel bevindt zich in redelijk slechte staat; ze is gedeeltelijk verborgen door stukken taf die bij een reeds oude restauratie gebruikt werden om de stof te versterken.

Een franje van groene zijde omzoomt de stof. De oude vlaggestok (2 m. 15), in dennenhout, eindigt op een zwaar loden onderstuk.

Dit stuk is afkomstig van het stedelijk archief.

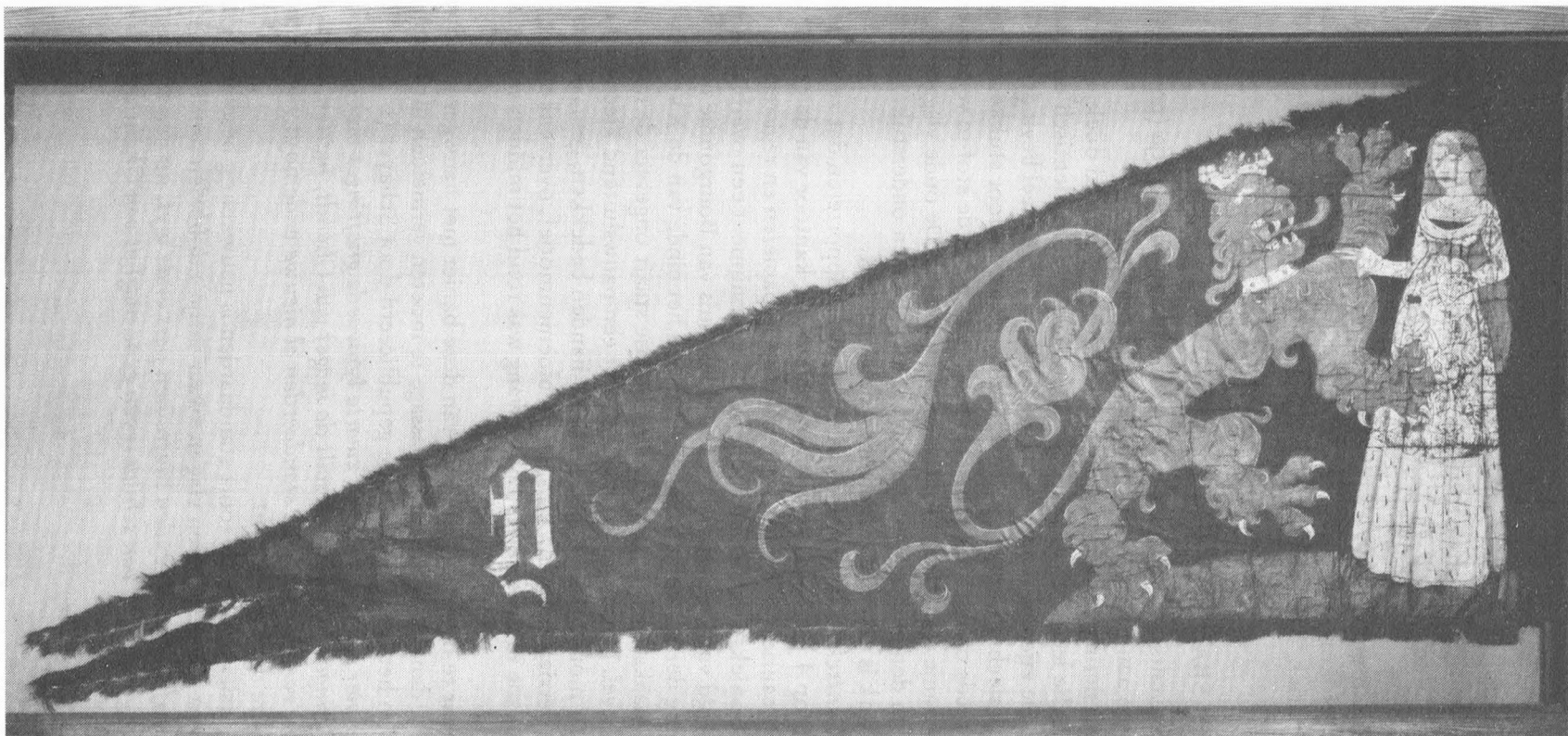
De *Gentsche Kronycke* ms. van De Laval rapporteren dat ze ontdekt werd op 4 juli 1814, op het stadhuis in het kantoor van de griffier van de thesaurie, 'verborgen onder een hoop papieren en registers'.

De kroniekschrijver vermoedt dat 'dit monument een overblijfsel is van de strijd van de Gentenaars onder het huis van Bourgondië of onder de koning der Romeinen Máximiliaan, op het einde van de XVe eeuw'.

Het maaksel van het vaandel in kwestie staft ongeveer de mening van De Laval. De Maagd van Gent draagt een nauwsluitend kleed met spannende mouwen die de helft van de handen bedekken, gemaakt van brocaat versierd met een twijgen- en bloemenmotief, overeenkomstig de mode die in onze gewesten in zwang was rond het midden van de XVe eeuw.

Zonder te beweren de datum van deze banier met nauwgezetheid te bepalen, denk ik de volgende passage te moeten vermelden uit het bijvoegsel van het boek der Collatie gepubliceerd door Schayes (f° 237 v° 238) : *Item vier standaerden van zwarte lynwaede ghefringet met groenen zyden fringen up elken ghescilt de maget van Ghendt, metten witten Leeuw, deene van de voorseide standaerden al nieuwe ende noyt ghebesicht ende d'andre drye ghebesicht.*

De versiering van dit soort standaerden is nauwkeurig beschreven in een rubriek gewijd aan een vlag in zwaar satijn : *dobbelen samil lanc VI ellen, ghesaufraent, met syden saufreinen pers ende wyt, up den selven standaert ghewrocht van schildereyen eene maghet van Ghent metten witten*

Gents Krijgsbanier van de XVde eeuw. Foto Studio Claerhout.

leeu ghedeelt al de standaert duure.

Zoals men ziet bestaat er een grote overeenkomst tussen de gemeentelijke banieren beschreven in de inventaris van 1456 en de standaard bewaard in het Museum. Dit kostbaar historisch monument bevond zich dus sinds drie eeuwen en half in de thesaurie wanneer het ontdekt werd in 1814.

Cf. H. Van Duyse, Catalogue du musée archéologique, n°775.

Naschrift

In het begin van deze eeuw, dus na het verschijnen van de fiche van Hermann Van Duyse, kon Alfons Van Werveke dit vaandel, dank zij archiefstukken, toeschrijven aan Agnes Van den Bossche die het vervaardigde in het schepenjaar 1481-1482.

Hij was immers op de volgende passage gevallen in de Stadsrekeningen van dit jaar : *Item joncvrouwe Agneesen van den Bossche, schiltstrigge, van den voorseiden tweën standaerden te weerckene van schilderïen metter maecht van Gend ende van twee pingoenen, te gadere 3 lb. 6 s. gr.'*

Agnes (of Agnete) Van den Bossche was de eerste vrouw die opgenomen werd in de Gentse schildersnering. Dit gebeurde op 19 januari 1469.

Zij was toen weduwe van Hendrik Crabbe. Zij stamde uit een schildersfamilie. Haar vader Triestram was lid van de nering sinds 1433 en ook haar broer Lieven beoefende hetzelfde vak.

Deze 'schiltstrigge' die voornamelijk decoratief werk deed, zoals vergulden en stofferen, voerde regelmatig opdrachten uit voor de Stad. In 1467, dus vóór haar opname in de nering, had zij reeds gewerkt aan de hoektoerentjes die men aan het Belfort had bijgebouwd.

Zij werkte o.m. ook aan de versiering van het Schepenhuis en het Kalendarhuis. Zij beschilderde kruisbeelden, borstbeelden, altaarkleden. Zij voerde decoratief werk uit in Ekkergemkerk, schilderde de Wapens van Maximiliaan en van Maria van Bourgondië, enz.

Het is niet bekend wanneer zij stierf, maar zij leefde nog in 1516.

H.C.